

LXXVIII Zjazd Polskiego Towarzystwa Geologicznego

Budowa geologiczna regionu lubelskiego i problemy ochrony litosfery

Lublin, 29.08–1.09.2007

W dniach 29.08–1.09.2007 r. w Lublinie odbył się 78. Zjazd Polskiego Towarzystwa Geologicznego pod hasłem *Budowa geologiczna regionu lubelskiego i problemy ochrony litosfery*. Głównym organizatorem zjazdu był Oddział Lubelski PTG przy istotnym wsparciu Instytutu Nauk o Ziemi UMCS i Państwowego Instytutu Geologicznego oraz Instytut Geologii, Geochemii i Geologicznych Kopalni we Lwowie. Patronat honorowy nad zjazdem objął minister środowiska prof. dr hab. Jan Szyszko, główny geolog kraju prof. dr hab. Mariusz-Orion Jędrysek oraz marszałek województwa lubelskiego Jarosław Zdrojowski. Z kolei przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był prof. dr hab. M. Harasimiuk, zaś jego zastępcami byli dyrektor PIG prof. dr hab. Tadeusz Peryt, geolog wojewódzki mgr inż. Janusz Rybicki oraz prof. UMCS dr hab. Józef Superson.

Był to już czwarty zjazd organizowany przez ośrodek lubelski — i jak poprzednie — dotyczył aktualnych problemów geologii regionu lubelskiego w szerszym ujęciu. Zagadnienia te znalazły wydzźwięk w referatach zarówno sesji plenarnej, jak i trzech niezależnych sesji terenowych.

W zjeździe ogółem uczestniczyło 100 osób. Byli to przedstawiciele geologicznych ośrodków naukowych z kraju i zachodniej Ukrainy. Ponadto liczną grupę stanowili specjaliści geolodzy z różnych przedsiębiorstw poszukiwawczo-wydobywczych, w tym między innymi z PGNiG (Warszawa, Sanok), Lubelskiego Węgla SA w Bogdancie oraz z Cemexu SA (Warszawa, Chełm, Rejowiec Fabr.).

Zasadniczą część spotkania poprzedziło Walne Zebranie Delegatów poszczególnych oddziałów Polskiego Towarzystwa Geologicznego, które odbyło się w dniu 29.08.2007 r. w Instytucie Nauk o Ziemi UMCS w Lublinie.

Kolejnego dnia zorganizowano jednodniową sesję plenarną. Obrady poprzedzone były wystąpieniami przewodniczącego prof. dr hab. M. Harasimiuka, prof. dr hab. A. Tukiendorfa (prorektor UMCS ds. Badań Naukowych), prof. dr hab. T. Peryta oraz prof. dr hab. M-O. Jędryska, który dodatkowo wygłosił wykład specjalny zatytułowany *O potrzebie powołania Polskiej Służby Geologicznej*. Ponadto, w części wprowadzającej prof. dr hab. Andrzej Paulo z rąk przewodniczącego prof. dr hab. inż. J. Matyszkiewicza otrzymał odznakę Honorowego Członka PTG.

Sesja plenarna składała się z dziewięciu zróżnicowanych tematycznie referatów, prezentujących wyniki najnowszych badań geologicznych regionu lubelskiego, opracowanych przez następujące osoby:

- Piotr Krzywicz — *Nowe spojrzenie na tektonikę regionu lubelskiego w oparciu o wyniki interpretacji danych sejsmicznych*;
- Marek Narkiewicz, Marek Jarosiński, Piotr Krzywicz, Maria I. Waksmundzka — *Regionalne uwarunkowania rozwoju i inwersji basenu lubelskiego w dewonie i karbonie*;
- Albin Zdanowski — *Rozpoznanie złóż węgla kamiennego i boksytów w Lubelskim Zagłębiu Węglowym*;
- Małgorzata Helcel-Weil, Józef Dzięgielowski, Radosław Florek, Andrzej Maksym, Mariusz Słyś — *Wyniki złożowe dotychczasowych prac poszukiwawczych w Basenie Lubelskim w aspekcie nowych możliwości poszukiwań złóż węglowodorów*;

- Jolanta Świdrowska — *Kreda Lubelszczyzny — sedymentacja i jej tektoniczne uwarunkowania*;
- Marian Harasimiuk — *Regresja morza górno-kredowo-paleoceńskiego z regionu lubelskiego*;
- Anna Wysocka, Marek Jasionowski, Tadeusz Peryt — *Miocen Roztocza*;
- Joanna Pinińska — *Górnictwo skalne jako składnik geologiczny dziedzictwa kulturowego regionu lubelskiego*;
- Zdzisław Michalczyk, Stanisław Chmiel, Janusz Chmielewski, Marek Turczyński — *Hydrologiczne konsekwencje eksploatacji złoża węgla kamiennego w rejonie Bogdanki (LZW)*.

Ponadto, w sesji popołudniowej zostały wygłoszone cztery referaty, ściśle powiązane z głównym hasłem zjazdu, zgłoszone przez niezależnych uczestników konferencji:

- Witolda Zuchewicza — *Aktywne uskoki Polski*;
- Bronisława Jendryka-Fuglewicza — *Kambr Lubelszczyzny na podstawie badań ramienionogów*;
- Barbarę Olszewską — *Mikroskamieniałości i wiek utworów górnej jury i dolnej kredy Lubelszczyzny na podstawie badań płytek cienkich*;
- Wojciecha Zglobickiego, Teresę Brzezińska-Wójcik, Leszka Gawrysiaka, Mariana Harasimiuka — *Stanowiska geomorfologiczne regionu lubelskiego jako narzędzie rozwoju geoturystyki*.

W dwóch kolejnych dniach zjazdu (31 sierpnia–1 września) uczestnicy mogli wziąć udział w wybranej, jednej z trzech, sesji terenowych. Zgodnie z programem organizatorzy przewidzieli przeprowadzenie niezależnych, zróżnicowanych tematycznie sesji, realizowanych w różnych częściach regionu lubelskiego i terenach przyległych.

Jednodniowa sesja zatytułowana *Problemy ochrony litosfery w Małopolskim Przełomie Wisły*, kierowana przez dr J. Warowną, była realizowana w skrajnie zachodniej części Wyż. Lubelskiej w bezpośrednim sąsiedztwie doliny Wisły. Prezentowane punkty na trasie obejmowały przede wszystkim zagadnienia geologii i tektoniki masywu mezo-kenozoicznego oraz ochrony georóżnorodności tego obszaru. Zagadnienia te omawiane były m.in. w obrębie doliny Wisły środkowej przy ujściu Kamiennej, w rezerwacie *Skarpa Dobrska*, w rowie tektonicznym w Kocianowie, przy kompleksie martwicowym w Rogowie oraz w późnoglacialnym polu wydmyowym w Kosiorowie.

Z kolei pozostałe dwie dwudniowe sesje realizowane były we wschodniej i południowej części regionu lubelskiego. Pierwsza z nich zatytułowana *Surowce energetyczne i dla przemysłu cementowego na obszarze lubelsko-wołyńskim* odbyła się pod kierownictwem dr R. Dobrowolskiego przy istotnym wkładzie ukraińskich współorganizatorów zjazdu. Sesja ta koncentrowała się na zagadnieniach rozmieszczenia i możliwości eksploatacji węgla kamiennego dla potrzeb kopalni Lwowsko-Wołyńskiego i Lubelskiego Zagłębia Węglowego, cementowi w Chełmie i Rejowcu Fabrycznym oraz gazu ziemnego w Świdniku Dużym. Dodatkowo problematyka tej sesji wzbogacona została o zagadnienia paleogeografii i geomchaniki utworów kredowych oraz o charakterystykę transgresji lądolodu odrzańskiego na obszar przedpola Wyżyny

Ryc. 1. Uczestnicy sesji terenowej *Surowce energetyczne i dla przemysłu cementowego na obszarze lubelsko-wołyńskim* przy glaci-tektonicznie zdeformowanym odsłonięciu margli w Rejowcu. Fot. S. Terpiłowski

Lubelskiej, zapisanej w osadach dostępnych w zwiedzanych kopalniach. Interesującym zagadnieniem prezentowanym uczestnikom wycieczki była również możliwość obserwacji przekształceń rzeźby terenu i stosunków wodnych w rejonach eksploatacji węgla kamiennego.

Trzecia sesja terenowa była kierowana przez dr T. Brzezińską-Wójcik i realizowana pod hasłem *Neogen Roztocza i północnej części zapadliska przedkarpacciego i jego zasoby surowcowe*. Prezentowana tematyka dotyczyła bardzo zróżnicowanych zagadnień. Między innymi uczestnicy zostali zaznajomieni z najnowszymi wynikami badań nad tektoniką górotworu Roztocza wraz z przyległymi mezoregionami w oparciu głównie o analizy strukturalne i dane geofizyczne. W poszczególnych punktach trasy omó-

Ryc. 2. Uczestnicy sesji terenowej *Neogen Roztocza i północnej części zapadliska przedkarpacciego i jego zasoby surowcowe* podczas zwiedzania kopalni gazu w Biszczy. Fot. T. Brzezińska-Wójcik

drzew dostępne w rejonie Siedlisk na Roztoczu Rawskim oraz obiekty i wody lecznicze w uzdrowisku Horyniec. Ponadto uczestnicy zjazdu zostali zapoznani z projektem Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery *Roztocze*, planowanym do utworzenia na pograniczu polsko-ukraińskim.

Specjalnie na zjazd przygotowana została monografia geologiczna o tytule zgodnym z jego hasłem przewodnim *Budowa geologiczna regionu lubelskiego i problemy ochrony litosfery*. Obejmuje ona pełne teksty materiałów prezentowanych po części w sesji plenarnej oraz podczas sesji terenowych.

Z informacji wstępnych wiadomo, że LXXXVIII Zjazd PTG w Lublinie był ostatnim zjazdem Towarzystwa w dotychczasowym zwyczaju. Kolejne spotkania członków PTG odbywać się będą rzadziej niż dotychczas corocznie.

Ryc. 3. Zdjęcie zbiorowe uczestników zjazdu przed Instytutem Nauk o Ziemi UMCS w Lublinie. Fot. W. Zgłobicki

wiono geologię i paleogeografię neogenu oraz przedstawiono możliwości eksploatacji górnictwa węglowodorów i siarki na zwiedzanym obszarze. Punktami wybitnie interesującymi uczestników były ponadto skrzemieniałe pnie

Ponadto zyskują one rangę kongresów skierowanych także do międzynarodowego środowiska geologicznego. Głównym organizatorem przyszłorocznej konferencji będzie ośrodek krakowski.

Marian Harasimiuk & Przemysław Mroczek